

Kirjallisuutta

Canadan kapitalismin historia ilmestyy näin päivän englanninkielisen Kerr ja Co:n kustannuksella. Tov. Gustavus Meyers, joka on kirjottanut tunnetun teoksen "History of Great American Fortunes", on viime vuosina koonnut aineksia samallaiselle teokselle, joka käsittelee Canadan rikkaukseen ryöstämistä suurkapitalistien käsissä. Canadan taloudellisesta kehityksestä on meillä tähän asti ollut varsin niukkoja tietoja. Päättään siitä tavaasta, millä tov. Meyers on suorittanut Amerikan rikkaitten historian kirjottamisen, voimme otaksua, että Canadaa käsittelevästä kirjasta tulee yhtä luokkatietoinen ja mieltäkiinnittävä teos. Eiköhän Työkansa ryhtyne toimenpiteisiin kirjan suomennuttamiseksi. Siinä pitäisi olla kaikki edellytykset levitä laajalle Canadan suomalaisten keskuuteen ja rajan tällekin puolelle. Se epäilemättä myös muodostaisi huomattavan välineen sosialistisen vallustuksen levittämisessä.

"Kuluseena yössä". Työmies ilmoittaa, että sen kustannuksella ilmestyy piakkoin alkuperäinen suomalainen novelli, joka kuvaa amerikalaisen kaivostyöläisten elämää. Kirjan kirjoittaja on hyvin tunnettu Amerikan suomalaisille työläisille. Hän on Santeri Mäkelä, entinen Työmiehen toimittaja ja monivuotinen luotettu puolueoveri. Santeri Mäkelä on viime vuosina oleksellut Suomessa ollen m. m. useita eri kertoja eduskunnan jäsenenä. Ne, jotka muistavat tov. Mäkelän lukuisia kirjoituksia Amerikan lehdessä sekä julkaisuissa ja niiden vilkasta työtä, tietävät, että hänen novellitansa tulee virkistävä Isä meikäläiseen kaunokirjallisuuteen.

Ilisääntymisen ja kehitys luonnossa ja taloudessa. Suomessa ilmestyy sosialistinen kirjallisuus menee usein silmiemme ohii, ilman että siihen kiinnitetään sanottavaa huomiota. Missä lienee syy tähän, on valkeita sanoa. Taitaa sitä olla syvässä kuin syvässäkin. Suomen sosialistitseikan kustannusliikkeet eivät näytä katsovan tarpeelliseksi kiinnittää meihin amerikalaisiin senkään verran huomiota, että lähettäisivät kirjojansa tänne ilmoitettavaksemme. Eivät tee sitä edes kohteliaisuudenkaan vuoksi, vastapalvelukseksi siitä, että me täältä aina lähetämme kirjojamme heille. Tiestyi he eivät myös ilmoita lehdissämme kirjoistaan. Tämä kaikki vaikuttaa sitäkin, että moni tärkeä Suomessa ilmestynyt kirja jää huomaamattamaksi.

Sillä lailla kävi osaksi sillekin teokselle, johon tässä haluissimme kiinnittää lukijolijtemme huomion. Se on Karl Kautskyn kirjoittama kirja "Ilisääntymisen ja kehityksen luonnossa ja taloudessa". Se ilmestyi saksankielisessä jo vuonna 1910 ja suomenkielisenä vuonna 1911, — J. Karin suomentamana. Tämä suomenkielinen painos on jäänyt ainakin amerikalaisille suomalaisille ilman erikolista huomiota. Ja kuitenkin on kirja epäilemättä parhaita yhteiskunnallista kysymystä valaisevia teoksia, mitä meidän kielellämme on saatavana.

1890 luvulla julkaisi Kautsky teoksen nimeltä "Volksvermehrung", — "Väestön Ilisääntymisen", — jossa hän esintyi melkollilla malthusialista kantaa, puolustavana väestökysymyksessä. Tästä selkasta on monessa sosialistissa, joka on tottunut ottamaan käsityksensä valmiina ensimmäisestä

Jonkun auktoriteetin kirjoittamasta kirjasta, pyysnyt sellainen käsitys, että malthuslainen yhteiskuntateoria on jotakin sosialistista ja pätevätkä kansantaloustieteelliseksi suhteessa. Mikään ei ole harhaanjohtavampi kuin sellainen luulo. Viime vuosikymmenien luonnontieteelliset tutkimukset ja suunnaton edistys kalkealaisen taloudellisen toiminnan alalla ovat lyöneet kumoon Malthuksen teorian monen muun kanssa ja Kautsky myöhempiin vuosinaan edistyneen tutkimustensa rinnalla pakottanut oleeillesti muuttamaan käsityksensä tässä suhteessa.

Tuloksena hänen tarkistetuista mieltelmitään ja tutkimuksistaan on meillä nyt tämä kirja, joka tässä on tarkastettavanamme.

Kirjan alussa tekijä tarkolla tilastoilla esintuo erään väitteen, joka sellaisenaan lyö jalat malthuslaisuuden alta. Hän osoittaa, että maapallon väestö ei sulkeakaan Ilisääntymistä, vaan suhteellisesti vähenee, johon vaikuttaa nykyisen yhteiskuntaelämämme liikarasittuminen, köyhyys ja sen seuraukset. Kapitalistinen järjesteimä sellaisenaan on ihmiskunnan hävittäjä. Samalla kertaa kuitenkin tuotantotapojen kehitys luo uusia elämänmahdollisuuksia ja tekee maapallon elättämiskyvyn suunnattoman paljon suuremmaksi. Hän osoittaa, miten kapitalistisen yhteiskuntajärjestyksen poistuttua luonnolliset elämäntavat pääsevät valloille ja ihmiskunta sen johdosta vapaasti pääsee Ilisääntymään. Tämä Ilisääntymisen allitun kasvu ei voi näkevlisäämmä olevan ajan kuluessa kohota kohoavan elättämiskyvyn rajojen yli, nähtäväksi ei ennen kuin maapallon oleminen mahdollisuudet sellaisenaan lakkaavat olemasta.

Tämän johtavan periaatteen ympärille on tekijä Ilitännyt kirjaansa kerrassaan mieltäkiinnittäviä luonnontieteellisiä ja taloudellisia selityksiä, joihin tuutustuminen vaikuttaa virkistävästi ja tuoreita ajatuksia kehittävästi. Hän osoittaa joitakin darvinismin yksipuolisuuksia ja Jerehdyksiä ja osoittaa yhteiskunnallisen kehityksen suuntien sopusoinnun koko elämän kehityksen kanssa. Samoin kuin ihminen on ehkä korkein muoto eläinten kehityksen sarjassa on sosialistinen yhteiskuntamuoto, jossa elämisen oikeus ja elämisen nautinto on täyteen kukaan kehittyneet, ehkä oleva aiku yhteiskunnan korkeimmalle kehityskannalle.

Kirjansa syntymisestä ja ajatuksensa kehityksestä lausuu Kautsky kirjan esipuheessa seuraavasti:

"Tässä kirjassa palaan ensimmäisen nuoruudenrakkautei osineeseen tieteelliseen kirjallisuuden alalla, kansoittumiskysymykseen, jota ensimmäinen teokseni käsitelli.

Minusta oli tullut darvinilainen jo aikainemmin kuin marxilainen. Tutkin Darwinin tullaella innoilla jo silloin, kuin olin Marxin nähden kylmäällä, jopa hylkäävälläkin kannalla. Ensimmäinen kirjoitussarja "Die soziale Frage vom Standpunkt eines Kopfarbeiters aus betrachtet", (Yhteiskunnallinen kysymys henkisen työntekijän kannalta katsottuna), jonka julkaisin leipäilijälisessä "Volksstaat" lehdessä syys- ja lokakuussa 1876 salanimellä "Symmachos", on aivan epämarxilainen. Darwinin ohella minua viehätti silloin etenkin Buckle. Samaan aikaan kirjoitin Wienin Neustadlin "Gleichheit" lehteen kirjoitussarjan "Darvin ja so-

lialismi" (nimetön), jonka "Volksstaat" lainasi marras- ja joulukuussa. Kummassakin kirjoituksessa oli sama päämäärä, yhdistää darvinismi ja sosialismi keskenään. Ensimmäisessä näistä kirjoituksista käsiteltiin malthuslaisuutta, jota darvinilaisena en voinut suoriutua siitä vielä silloin sosialistisen arvostelun perinnällisellä tavalla. Mutta kuta enemmän syvenyin darvinismin, sitä vähemmän tuo yleinen sosialistinen kanta kansoittumiskysymyksessä voi tyydyttää minua. Sen, mitä etsin, löysin parhaiten Albert Langen teoksesta "Arbeiterfrage", jota selänsäksyksenluvulla pidettiin suurena arvossa puoluepiireissä. Filosofina ja poliitikona Lange ei tosin voinut minua tyydyttää. Sitä esit jo sekin selkeä, että Juuri silloin olin kiihkeä Bychnerin koulukunnan mukainen materialisti ja samalla ajattelin sangen kapinallisesti. Taistelu katusuluilla ja Pariisin kommunin mukainen, mutta luonnollisesti voittoon päättävä kapina olivat kiihkeän ikävöimisen esinelmiä. Silloin en voinut seurata sovintoon taipuvaa Kantin siivessopin kannalla olevaa Langea, sitä vähemmän, kun tutustuin vasta hänen kirjansa kolmanteen painokseen, jossa oli sangen paljon myönnetyksiä porvarilliselle katsantokannalle.

Mutta minun täytyi myöntää, että sosialismita puuttui kansoittumisteoria, että se ei voinut asettaa mitään omaa teoriaa malthuslaisuutta vastaan. Mitä sosialistisista kirjoituksista — myöskin Marxin ja Engelsin — löysin tätä kysymystä koskevaa, se joko ei vastannut kysymyksieni tai näytti minusta valliinaietta, jopa väärätkin. Malthus'en oppi darvinismin perustuksena oli käynyt minulle kumoamattomaksi totuudeksi, ja sen syrjäyttämisen sosialistisessa teorialla oli minun silmissäni suuri virhe. Koetin nyt omin voimin täyttää teorianne aukkoja ja päästä sovintoon malthuslaisuuden kanssa. Luonnollisesti hyökkäsin sen taloustieteellisenä teorian — jos hänen oppinsa olisi saanut minut vakuutetuksi, en olisi jähnyt sosialistiksi. Mutta darvinilai-

senä tunnustin liikakansoittukseen johtavan pyrkimyksen ellimellisessä luonnossa. Sitä syntyi edellämainittu kirja "Einfluss der Volksvermehrung auf den Fortschritt der Gesellschaft" (Väestön lisääntymisen vaikutus yhteiskunnan kehitykseen). Keväällä 1878 sain sen valmiiksi ja lähetin käsikirjoituksen Braunschweigin W. Brackelle, joka otti sen sangen ystävällisesti vastaan ja olti kai kustantanutkin sen, elleivät Hödelin ja Noblingin laukaukset seuraavaksi sen juuri silloin lopettaneet kaikkea julkista sosialistista kirjallisuutta Saksassa. Keuhkyksyyn 1879 ennenkuin sain kustantajan kirjalleni, joka ilmestyi tammikuussa 1880 Wienissä ja kiellettiin heti Saksassa.

Heti sen jälkeen jouduin suhteisiin, jotka saattoivat minut mielikohtaiseen yhteyteen Marxin ja Engelsin kanssa. Viimeinen kirja Dyhringin vastaan oli jo valkuttanut syvästi minua. Aloin nyt paremmin käsitellä marx'laisuutta ja koetin päästä täydellisesti ymmärtämään sitä. Vuonna 1882 oli jo niin kaukana, että voin perustaa aikakauskirjan "Die neue Zeit" levittämään ja soveluttamaan marx'laisuutta.

Tämä kehityskulku ei voinut olla valkuttamatta kansoittumiskysymystä koskevin mielipiteisiini. Ei kuitenkaan siten, että olisi yksinkertaisesti hyljännyt ne ja omaksunut toisia jo saatavissa olevia. En löytänyt nyt paremmin kuin alkaisemminkaan sellaisia, mitkä olisivat voineet täysin tyydyttää minua. Mutta darvinismi ja siten myöskin kansoittumiskysymystä koskevat mielipiteeni joutuivat muutamien tasoitteiden alaisiksi, kun tutkin niitä äsken saavutetun järjestelmällisen tiedon valossa. Vähitellen työskentelyni johti minut sille kannalle, jota tässä kirjassa edustan."

Kehotamme kaikkia tiedonhaluisia työläisiä hankkimaan itselleen tämän arvokkaan teoksen. Sen hinta on \$1.00 ja on sitä saatavissa kaikissa puolueemme kirjakaupoissa.

SISÄLLYSLUETTELO:

- Kansikuva:** Lapsityö.
Keskiluokka ja progressivismi, kirj. F. Bohn.
Tieto on valtaa, runo, kirj. J. Kotiranta.
Kuinka puoluetamme hoidetaan,
Hiilenkaivajain konventioni.
Demokraattien rahareformi.
Työväen-Opisto, — sen edut ja viat.
Kiertokatsaus.
Taistelutantereelta.
Orjantappuroita. Kuvans Canadasta.
Isänmaanrakkautta, novelli.
Kirjallisuutta.